

București, 15 iulie 2021

ANALIZĂ AMCHAM

Orizont 2026: Planul Național de Redresare și Reziliență – între oportunități și provocări pentru educație

Starea actuală a sistemului românesc de învățământ este caracterizată de **existența unor probleme sistemice, care nu au primit un răspuns adecvat în ultimele decenii**. Printre acestea se numără infrastructura școlară deficitară, abandonul școlar (conform *Monitorului Social* realizat de *Friedrich Ebert Stiftung*, în anul 2019, rata abandonului școlar era de 15,3%), rezultatele slabe ale elevilor din România la evaluările naționale și internaționale (precum testarea PISA) și rata analfabetismului funcțional (tot rezultatele PISA 2018 indică o rată a analfabetismului funcțional de 40%).

Criza cauzată de pandemia COVID-19 și derularea activităților de predare în mediul online au accentuat aceste probleme și au adus provocări suplimentare unui sistem de învățământ nepregătit pentru o astfel de paradigmă de predare-învățare în condițiile în care, conform Eurostat, doar 56% dintre tinerii cu vârsta între 16 și 24 de ani au abilități digitale de bază, necesare în contextul derulării activităților în format online. Dincolo de impactul imediat asupra procesului educațional, această realitate plasează România pe ultimul loc în Uniunea Europeană în ceea ce privește dezvoltarea capitalului uman în indicele DESI 2020 ([Digital Economy and Society Index](#)).

În acest context, România trebuie să depună toate eforturile de a maximiza **oportunitățile de finanțare prin PNRR și prin programele operaționale 2021-2027, pentru a moderniza și a crește performanța sistemului de învățământ românesc, concomitent cu utilizarea într-o manieră optimă a alocărilor din bugetul național**.

În viziunea AmCham, prioritățile de reformă și investiții în sistemul de educație sunt:

1. Investițiile în **infrastructura școlară**
2. Investițiile în **formarea profesională a cadrelor didactice**
3. Investițiile în **digitalizarea sistemului de educație**
4. **Adecvarea intervențiilor în educație la specificul și nevoile comunităților locale**
5. **Profesionalizarea managementului școlar**
6. Investiții în **sistemul de educație timpurie**.

Salutăm includerea acestor priorități în raportul „România Educată” asumat și de Guvernul României ca parte a demersului de a face din reforma educației o prioritate națională.

Pentru fiecare din aceste domenii prioritare detaliem mai jos direcțiile de intervenție și provocările specifice care trebuie avute în vedere în etapa de implementare. Totodată, subliniem că **pentru succesul implementării reformelor și proiectelor în educație finanțate prin PNRR și prin programele operaționale 2021-2027, indiferent de domeniul de investiții, este nevoie de:**

- îmbunătățirea **transparenței în ceea ce privește alocarea de resurse** pentru sistemul românesc de educație;
- **stabilitate legislativă** în ceea ce privește organizarea și funcționarea sistemului de învățământ din România;
- **alocarea eficientă a resurselor către proiecte scalabile**, care vor genera un impact pozitiv la nivelul întregului sistem de învățământ;
- **calibrarea priorităților** naționale cu prioritățile pentru educație agreate la nivel european.

Oportunități și provocări pentru succesul implementării reformelor și proiectelor în educație finanțate prin PNRR:

Investițiile în infrastructura școlară: *abordare integrată și stimularea utilizării și întreținerii acestora*

Deși dezvoltarea și modernizarea infrastructurii școlare la nivelul întregii țări este necesară, **investițiile în infrastructură nu sunt suficiente și, în lipsa unor intervenții complementare, nu vor genera un impact pozitiv semnificativ.** Investițiile în laboratoare și ateliere școlare trebuie însoțite de programe de formare profesională pentru cadrele didactice și de o regândire a conținuturilor educaționale și a curriculei, astfel încât acestea să aibă o utilitate reală în procesul didactic. De asemenea, trebuie avute în vedere realizarea și implementarea unor standarde de siguranță pentru utilizarea laboratoarelor școlare, precum și formarea personalului didactic auxiliar și nedidactic pentru întreținerea acestor infrastructuri. Totodată, trebuie dezvoltate și mecanisme care să permită unităților de învățământ reprovizionarea cu materialele consumabile necesare pentru utilizarea laboratoarelor școlare.

Investițiile în formarea profesională a cadrelor didactice: *reforma formării profesionale continue și a evaluării cadrelor didactice*

Succesul reformei educaționale depinde de **formarea personalului didactic și de adecvarea competențelor și abilităților profesorilor la nevoile educaționale specifice unei societăți tot mai dinamice și digitalizate.** Remarcăm, din nefericire, lipsa unei reforme a carierei didactice și a formării profesionale continue, din PNRR. Fără dezvoltarea unor mecanisme de evaluare permanentă a cadrelor didactice și fără oportunități adecvate de formare profesională continuă (programe naționale de formare, comunități de practică, schimburi de experiență, standarde profesionale, etc), cadrelor didactice le va fi imposibil să țină pasul cu nevoile generațiilor viitoare. Mai mult, atragem atenția că o reformă a carierei didactice este necesară și pentru a încuraja atragerea talenților în sistemul de învățământ din România.

Investițiile în digitalizarea sistemului de educație: *creșterea nivelului de competențe digitale de bază atât pentru elevi cât și pentru profesori*

Criza cauzată de pandemia COVID-19 a accelerat procesul de digitalizare a educației, însă a relevat și o serie de provocări sistemice pentru succesul eforturilor de digitalizare. Dintre acestea, **lipsa abilităților digitale în rândul profesorilor și elevilor este cea mai stringentă și trebuie adresată cu prioritate.** În contextul tranziției digitale la nivelul întregii Uniuni Europene, dezvoltarea abilităților digitale este imperativă. Adoptarea noilor tehnologii în activitatea didactică trebuie completată de măsuri care să asigure securitatea utilizării lor, în special în ceea ce privește accesarea internetului. De asemenea, digitalizarea sistemului de educație trebuie corelată cu *Agenda pentru educație digitală* a Uniunii Europene, pentru a asigura coerența sistemului de învățământ din România cu sistemele de învățământ din alte State Membre. Avem convingerea, pe baza experienței din alte sisteme, că digitalizarea educației, mai ales prin realizarea de resurse educaționale deschise, poate contribui semnificativ la reducerea inechităților din sistem și la îmbunătățirea accesului la educație pentru elevii din comunitățile vulnerabile.

Adecvarea intervențiilor în educație la specificul și nevoile comunităților locale, inclusiv schimbarea paradigmei de finanțare

Starea precară actuală a sistemului de învățământ din România a fost cauzată și de o neadekvare a politicilor educaționale la nevoile specifice (diferite) ale comunităților locale. Este necesar ca finanțările prin PNRR să țină cont de aceste nevoi, iar direcționarea resurselor să se facă prioritar către comunitățile dezavantajate. De asemenea, reforma educației trebuie susținută și printr-o regândire a modalității de finanțare a sistemului de învățământ, prin schimbarea paradigmei de finanțare per elev, cu o paradigmă de finanțare care să țină cont de nevoile diferite ale școlilor din România. În acest mod, se va încuraja performanța și se vor asigura mecanisme de intervenție pentru îmbunătățirea calității educației acolo unde este cazul. Mai mult, o astfel de abordare va elimina și competiția artificială dintre unitățile de învățământ din România, asigurând premisele unei dezvoltări sustenabile a sistemului de educație.

Profesionalizarea managementului școlar: criterii clare, obiective și transparente pentru selectarea și evaluarea managementului școlar

Salutăm intenția de creștere a autonomiei școlilor din România și avem încredere că o astfel de autonomie sporită este o soluție adecvată pentru nevoile diferite ale școlilor românești și reducerea decalajelor dintre acestea. O astfel de măsură trebuie însoțită însă de implementarea unor mecanisme transparente și competitive de selecție a managerilor școlari, de formarea profesională continuă a acestora, de creșterea gradului de responsabilizare a managerilor școlari și de implementarea unor sisteme naționale de evaluare a performanței, clare, stabile și obiective. În lipsa unor măsuri care să asigure atât guvernanta transparentă a unităților de învățământ, cât și selecția adecvată a managerilor școlari, creșterea autonomiei școlilor poate avea consecințe negative asupra calității educației. De asemenea, este nevoie și de implementarea unui proces transparent și competitiv pentru selecția consiliilor de administrație ale unităților de învățământ din România, pentru a asigura profesionalizarea acestora și succesul obiectivului de creștere a autonomiei unităților de învățământ.

Investițiile în educația timpurie, calitate, cantitate, parteneriat funcțional cu partenerii sociali

Este binevenită alocarea semnificativă de resurse prin PNRR pentru serviciile de educație timpurie, însă atragem atenția că mare parte dintre alocări sunt destinate construirii de infrastructură școlară, ceea ce este însă doar o parte a soluției. Pentru atingerea obiectivelor de țară asumate de România și prevăzute în Proiectul România Educată, este nevoie de asigurarea resursei umane care să susțină serviciile de educație timpurie incluzive de calitate, de revizuirea și operaționalizarea cadrului legislativ prin care și investitorii privați să poată activa/investi în servicii de educație timpurie. Concomitent cu asigurarea unui cadru de parteneriat funcțional și eficient cu partenerii sociali, cu agregarea și corelarea legislației recente menită să susțină dezvoltarea educației timpurii, investițiile în infrastructură vor putea contribui la creșterea numărului și calității acestor servicii.

Prin grupul de lucru dedicat domeniului educației AmCham România va continua să promoveze aceste recomandări în contextul consultărilor pe marginea implementării PNRR.

Despre AmCham Romania

Camera de Comerț Americană în România (AmCham România) este de peste 25 de ani între cele mai reprezentative asociații ale comunității de afaceri din România și un promotor al dialogului public-privat pe teme ce privesc mediul de afaceri, politicile publice cu impact asupra economiei, competitivitatea României sau dinamica relațiilor comerciale între SUA și România

În prezent, cele peste 450 de companii americane, multinaționale și românești membre ale comunității AmCham România, fac posibilă implicarea AmCham în promovarea priorităților economice pentru multe domenii de activitate, prin grupuri de lucru specializate, precum: Piețe de Capital și Servicii Financiare, Guvernanță Corporatistă, Concurență și Ajutor de Stat, Energie, Educație, Economie Digitală, Fiscalitate, Mediu, Piața Muncii, Sănătate, Fonduri Europene, Achiziții Publice și Partneriat Public-Privat, Real-Estate și Turism.

AmCham Romania este membru acreditat al U.S. Chamber of Commerce și face parte din rețeaua europeană a organizațiilor AmCham.

Contact:

Andreea Roman, Communication Manager

T: 0748 113 665

E: aroman@amcham.ro

www.amcham.ro

